

Misschien moet het in dit euthanasieproces ook even over de essentie gaan

Yves Desmet. Beeld Karel Duerinckx

Yves Desmet is oud-hoofdredacteur van deze krant.

◆ Exclusief voor abonnees door **YVES DESMET** 25 januari 2020, 6:01

Wat zitten we hier te doen? Gerechtsverslaggevers met tientallen assisenzaken op de teller staren naar de vitrine waarin anders de dolken en pistolen liggen waarmee de misdaad is gepleegd, en waarin nu alleen een medisch dossier ligt. En verder niets.

Wat zit ik hier te doen, vraagt een politierechercheur zich af die in dit dossier in tien jaar tijd een tiental processen-verbaal opmaakte, waar dat bij een huis-, tuin- en keukenmoord er gemakkelijk honderden zijn.

Wat zit ik hier te doen, zie je een van de onderzoeksrechters denken die nog altijd niet begrijpt waarom het parket, dat in eerste aanleg niet eens beroep aantekende tegen de seponering van de zaak, nu plots, tien jaar na de feiten,

wél wil vervolgen. “Dat gebeurt regelmatig”, zegt de procureur. “Het is toch de eerste keer in mijn carrière van achttien jaar”, zegt de onderzoeksrechter.

Dit is een raar proces, waar twee verschillende mensen rondlopen die euthanasie hebben gekregen. Er is de Tine van haar zusters, die naar eigen zeggen weliswaar niet opgroeiden in een modelgezin maar wel in een dat best leefbaar was, die een zus hadden met een paar moeilijkheden maar die best nog verder wou met het leven en die zeker niet uitbehandeld was. Een zus die door misdadige dokters naar de dood toe gepraat werd, een dood die ze zeker niet oprecht wilde.

Er is de volledig andere Tine die haar dokters, haar hulpverleners en haar beste vrienden kennen. Een vrouw die al in haar vroege kindertijd zwaar mishandeld werd door haar moeder, die – wonderlijk toeval – uitgerekend alleen deze week een medische ingreep kon ondergaan en dus niet kan opgeroepen worden. Een Tine die daarop een zware borderlinestoornis ontwikkelde en een leven van een tiental gedocumenteerde zelfmoordpogingen tegemoet ging, verschillende maandenlange opnames in de psychiatrie, honderden therapeutische sessies met psychologen en psychiaters, alle mogelijke therapieën uitproberend. Een Tine die geen leven leidde, maar leed aan het leven. Een Tine die bij herhaling en herhaling, mondeling én schriftelijk, aangaf dat het na dertig jaar blijven proberen nu wel genoeg geweest was, en dat ze alleen nog de rust van de dood wilde.

KATHOLIEKE KERK

Dit is een raar proces, waar de raadslieden van de familie – o wonderlijk toeval – eerder bisschop Roger Vangheluwe en kardinaal Danneels vertegenwoordigden in de zaken rond kindermisbruik in de Kerk. En ook overste René Stockman van de Broeders van Liefde, in een geschil met zijn eigen broeders, dat – o wonderlijk toeval – over de toepassing van euthanasie in de psychiatrische instellingen van de orde ging. Waar een andere raadsman dan weer – o wonderlijk toeval – de zoon is van een van de meest uitgesproken lobbyisten tegen de euthanasiewet. De katholieke kerk en de anti-euthanasielobby mogen dan geen partij zijn op dit proces, hun raadslieden zijn wel prominent vertegenwoordigd. Dat is overigens hun volste recht, al zou je kunnen argumenteren dat je een wetswijziging best afdwingt via een parlementaire meerderheid en niet via een assisenzaak.

Dit is een raar proces, waar zowat alle medische, psychische en psychiatrische experts de dokters van Tine gelijk geven en zeggen dat ze correct gehandeld hebben. Er zijn twee experts die het daar niet mee eens zijn en de diagnoses betwijfelen. Een van hen meent dat de doodswens van Tine er kwam omdat ze – en ik citeer haar letterlijk – “een beetje verliefd was geworden” op haar 67-jarige vrouwelijke psychiater. Zij vond ook dat er hoop is voor genezing van iedere psychiatrische aandoening, als je maar lang genoeg wacht. Als dat dogma klopt, kun je de euthanasiewet voor psychisch lijden evengoed afschaffen, want dan komt er nooit meer iemand voor in aanmerking.

Advocaat Fernand Keuleneer staat de pers te woord na een nieuwe procesdag. Beeld BELGA

Het is een raar proces, omdat er oeverloze discussies worden gevoerd over wie tien jaar geleden uitvoerend, behandelend en consulterend geneesheer was. Over wie door welke daad misschien niet onafhankelijk was. Of net wel. Of het voorschrijven van één doos Temesta je niet ongeschikt maakt om nog op te treden in de zaak. Of er al dan niet kleine pupillen waren in de ogen van Tine op de dag van haar dood, en of dat al dan niet bewijs is van middelengebruik. Nee dus, wist een van de experts te melden, vermoedelijk waren die kleine pupillen een gevolg van weinig licht in de kamer.

Het is een raar proces, omdat er getwijfeld wordt of er wel voldoende en correcte goede attesten waren om Tine in haar euthanasiewens positief te

adviseren. Terwijl als je vandaag zou rondgaan bij iedereen die deze week terechtstond of getuigde, je minstens en moeiteloos een tiental positieve attesten zou kunnen rapen.

KANTELMOMENT

Maar dit is vooral een raar proces omdat het zo manifest de existentiële betekenis van de euthanasiewet miskent. Die wet was een kantelmoment voor de manier waarop met de dood wordt omgegaan in dit land.

Vóór de wet waren het meneer dokter en meneer pastoor die bepaalden wanneer iemand naar de dood mocht begeleid worden en niemand anders. Na de wet was het de patiënt zelf die zelfbeschikkingsrecht kreeg. Niet de dokter, niet de familie, niet de procureur. Niemand anders dan de betrokkene zelf, wanneer die ondraaglijk zou lijden, uitbehandeld was en bij herhaling zijn of haar wil tot sterven kenbaar maakte. Hoe lastig ook voor de nabestaanden, de familie en de vrienden, alleen de betrokkene zelf kan oordelen wanneer het voor hem of haar op is.

Dat het voor Tine op was, daarover twijfelt haast geen enkele onafhankelijke waarnemer. De wet gaf haar het recht de vraag te stellen, niemand anders kon of mocht in haar plaats beslissen wat ze al dan niet mocht doen, ook al deed haar beslissing anderen pijn.

Daarover zou het debat moeten gaan, niet over de vraag of de uitvoerende arts al dan niet voldoende pleisters bij zich had en of een baxter al dan niet op het hoofd van Tine gevallen is. Als er al sprake is van een klungelig uitgevoerde euthanasie, dan zou dat een zaak voor de Orde van Geneesheren moeten zijn, te bestraffen met een berisping, een blaam of zelfs een schorsing.

Maar een moordproces? Waarin twee van de moordenaars alleen kan worden verweten dat ze een attest afleverden, volgens de wetsdokters en zo goed als alle experts overigens volkomen terecht? En de derde alleen dat hij niet voldoende zorg en tact bij de uitvoering toonde? Waarin de nagedachtenis van Tine nogmaals moet sterven? Waarin de hele wereld alle details en vuile was van een zwaar disfunctioneel gezin en een verschrikkelijk moeilijk leven moesten aanhoren?

Was dat echt nodig? Nee, ik denk het niet.

